

Protocol Algemene voorzorgsmaatregelen voor medewerkers

Doelgroep

Alle medewerkers betrokken bij directe cliëntenzorg.

Wanneer vrijwilligers of familieleden van cliënten verzorgende handelingen verrichten, zijn algemene voorzorgsmaatregelen ook voor hen van toepassing. Het is in dergelijk geval belangrijk dat zij vooraf goede instructie op het gebied van hygiëne en infectiepreventie krijgen.

Doel

Vorkomen van overdracht van micro-organismen van/naar cliënten en medewerkers.

Inleiding

Dit protocol beschrijft de algemene voorzorgsmaatregelen die gelden ten aanzien van iedere cliënt. Uitgangspunt is dat geen onderscheid te maken is tussen cliënten die een mogelijke bron van besmetting zijn en cliënten die dat niet zijn. Dit betekent dat de maatregelen bij alle cliënten moeten worden genomen.

Belangrijk onderdeel van de algemene voorzorgsmaatregelen is de persoonlijke hygiëne. Daarnaast brengen bepaalde momenten in de zorg extra risico met zich mee en vragen om gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Deze momenten zijn: contact met bloed, lichaamsvochten, faeces, urine en afscheidingsstoffen (uitgezonderd transpiratievocht), contact met niet-intacte huid van de cliënt en contact met verpleeg- en behandelmateriaal dat in aanraking is gekomen met bloed, lichaamsvochten, excreta, secreta, niet-intacte huid of slijmvliezen van de cliënt. Ook het voorkomen van prik-, snij- en bijtongelukken en onbeschermd contact met bloed is onderdeel van de algemene voorzorgsmaatregelen. Maatregelen om deze te voorkomen horen ook bij de zorg voor iedere cliënt, ongeacht besmettelijk of niet. Tot slot is het noodzakelijk dat medewerkers met een infectieuze aandoening dit melden, omdat zij anders een risico voor de cliënten kunnen opleveren.

A. Persoonlijke hygiëne

Nagels

- Nagels zijn kortgeknipt en schoon.
- Nagellak is niet toegestaan.
- Het is niet toegestaan kunst- of gelnagels te dragen.

Haar

- Het haar is schoon.
- Lang haar opsteken of bijeengebonden dragen.
- Baarden en snorren zijn goed verzorgd en kort geknipt.

Sieraden

- Tijdens de werkzaamheden nooit (trouw-)ringen, armbanden of polshorloges dragen.
- Het dragen van een brace om hand, pols of onderarm is niet toegestaan. Indien een medewerker door het dragen van een brace zijn functie niet kan uitvoeren, zal in overleg met de leidinggevende en/of bedrijfsarts een beleid op maat gemaakt worden
- Een piercing is toegestaan, maar dient te worden verwijderd wanneer dit hinderlijk is bij de verzorging/behandeling van een cliënt of wanneer de piercing ontstoken is.

© Tensen & Nolte Infectiepreventie; 2018.

Gehele of gedeeltelijke overname, plaatsing op websites, verveelvoudiging op welke andere wijze dan ook en/of commercieel gebruik van dit protocol is toegestaan, mits uitdrukkelijk www.tensenolte.nl als originele bron wordt vermeld.

Gebruik van zakdoeken

- Tijdens de werkzaamheden uitsluitend papieren zakdoekjes gebruiken.
- Na ieder gebruik de zakdoekjes direct weggooien en de handen wassen.

Mobiele telefoons, mobiele tablets etc.

- Gebruik een mobiel communicatiemiddel niet tijdens patiëntgebonden werkzaamheden, omdat er risico op overdracht van micro-organismen bestaat van het apparaat naar de patiënt via de handen
- Als toch mobiele telefoons en/of tablets gebruikt worden tijdens patiëntgebonden werkzaamheden, dan moet dit worden gezien als een beëindiging van het patiëntencontact. Indien daarna opnieuw patiëntencontact wordt gemaakt, moet eerst opnieuw handhygiëne worden uitgevoerd.

Eten en drinken

- In ruimten waar wordt gewerkt met menselijk materiaal zoals onderzoeks-/behandelkamer, spoelkeuken of laboratorium, is eten of drinken niet toegestaan.

Schoeisel

- Schoenen moeten van goed te reinigen materiaal zijn.
- Bij zichtbare verontreiniging moet het schoeisel worden schoongemaakt.

Hoofddoeken

- De hoofddoek zo dragen dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden de hoofddoek niet in contact komt met de cliënt of het cliëntenmateriaal.
- De hoofddoek dagelijks vervangen door een schone hoofddoek.
- De hoofddoek wassen op een temperatuur van 60°C; het materiaal van de hoofddoek moet hiertegen bestand zijn.

Wondjes

- Open wondjes aan de handen of huidbeschadigingen altijd afdekken met een waterafstotende pleister.

Kleding

Indien door de medewerkers eigen kleding wordt gedragen, gelden de volgende regels:

- De kleding heeft korte mouwen.
- De eigen kleding iedere dag schoon aantrekken.
- De eigen kleding moet machinaal te reinigen zijn op een temperatuur van 60°C te wassen of tenminste op 40°C en daarna gedroogd in de wasdroger (tenminste 'kast droog') of gestreken (tenminste op 'wol').
- Wanneer kleding tijdens de werkzaamheden zichtbaar vervuild raakt, wordt direct andere kleding aangetrokken.
- Voor bepaalde werkzaamheden staat voor de medewerker beschermende kleding ter beschikking.
- Heuptasjes worden gezien als werkkleding en behoren dus ook dagelijks te worden gewassen.

B. Gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen

Een aantal van de hieronder genoemde situaties zal in het verpleeg- en/of verzorgingshuis weinig of zelden voorkomen. Ondanks dat is in dergelijke incidentele situaties het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen wel noodzakelijk.

Handschoenen

Indicatie: Onsteriele handschoenen altijd dragen indien handen in contact kunnen komen met bloed, lichaamsvochten, excreties, slijmvliezen, niet intacte huid of verpleeg- en behandelmaterialen die hiermee in aanraking zijn geweest.

- Handschoenen altijd eenmalig gebruiken.
- Wanneer de handelingen in volgorde van “schoon” naar “vuil” plaatsvinden, is het niet noodzakelijk om de handschoenen tussen de handelingen te vervangen door nieuwe.
- Handschoenen alleen dragen tijdens cliëntgebonden handelingen en onmiddellijk na deze handelingen uittrekken.
- Verlaat nooit een ruimte (bijv. cliëntkamer, spoelruimte, wasruimte) met handschoenen aan.
- Handschoenen mogen nooit in contact komen met telefoons, deurknoppen, apparatuur, etc.
- Vóór het aantrekken en **direct na** het uittrekken van de handschoenen de handen wassen met water en zeep *of* inwrijven met handalcohol.

Beschermende kleding

Indicatie: Beschermende kleding (=schort) dragen bij iedere handeling waarbij kans bestaat op spatten en spuiten van bloed, andere lichaamsvochten, secreta of excreties.

- Beschermende kleding over de eigen kleding of over de dienstkleding dragen.
- Er kan gebruik gemaakt worden van een plastic disposable halterschort (eenmalig gebruik) of een schort met lange mouw.

Mondneusmasker/bril

Indicatie: Een mondneusmasker en bril dragen bij iedere handeling waarbij kans bestaat op spatten en spuiten van bloed of andere lichaamsvochten, secreta, excreties. Een voorbeeld hiervan is het uitvoeren van bronchiaal toilet.

- Een normale bril kan als beschermende bril fungeren, op voorwaarde dat deze goed te reinigen is met water en zeep en te desinfecteren met alcohol 70%.
- Een geschikt neusmondmasker is een chirurgisch neusmondmasker. Na eenmalig gebruik deze wegwerpen, niet meerdere malen gebruiken. *N.B.: Bij bepaalde isolatievormen moet een FFP1masker gebruikt worden zoals bij griep en Norovirus.*

C. Preventie van accidenteel bloedcontact

Indien een prik-, snij- of bijt- accident optreedt moet snel worden gehandeld. Volgens het prikaccidenten protocol. Een prik-, snij- of bijtaccident altijd onmiddellijk melden bij de leidinggevende.

Voorkomen van prikongelukken:

- Steek een gebruikte naald nooit terug in het hoesje, deponeer de naald direct in de naaldencontainer.
- De naaldencontainer niet verder gebruiken dan tot $\frac{3}{4}$ vol of tot de streep.
- Naalden nooit buigen of afbreken.
- Bij bloedafname handschoenen dragen, tenzij gebruik wordt gemaakt van gesloten afnamesysteem.

- Werk voorzichtig bij vingerprikken, deze hebben een groot risico op prikongelukken.

Opruimen bloed/lichaamsvloeistoffen met zichtbaar bloed

Oppervlakken met gemorst bloed of andere lichaamsvochten altijd direct reinigen en vervolgens desinfecteren, op onderstaande wijze:

- handschoenen aantrekken
- met absorberend materiaal bloed/lichaamsvocht opnemen/deppen
- restant bloedspatten verwijderen met vochtig gaas.
- Hierna:
 - o Bij klein oppervlak: desinfecteren met alcohol 70% en minimaal 30 sec. aan de lucht laten drogen.
 - o Bij groot oppervlak: desinfectie met 1 chloortablet op 5 liter water, 5 min laten inwerken.

D. Meldingsplicht infecties

Wanneer een medewerker een infectie heeft, kan deze een besmettingsbron zijn voor cliënten en collega's. Daarom moet dit direct gemeld bij de bedrijfsarts en de teammanager. De bedrijfsarts beslist over het al dan niet staken van de werkzaamheden en het hervatten hiervan.

Infecties die in ieder geval voor melding in aanmerking komen zijn:

- Steenpuist
- Nagelbedontsteking
- Aanhoudende diarree (bijv. na vakantie)
- Blaasjes op huid of slijmvliezen
- Geelzucht
- Conjunctivitis
- Contact met waterpokken
- Een opname of werken in een buitenlands ziekenhuis/kliniek of verpleeghuis.